

Bijlage

Transitie Nationaal Park de Sallandse Heuvelrug

Inrichting en organisatie

De financiële middelen voor de inrichting en organisatie van het NPSH, heeft de provincie tot en met 2014 betaald. Duidelijk is dat dit vanaf 2015 anders wordt. Hier een weergave van de kosten die jaarlijks gepaard zijn gegaan met het NPSH.

Beschrijving	Kosten (in €)
Basispakket Communicatie & Educatie (IVN)	35.000
Gastheerschap nationaal park	32.400
Gastheerschap op landgoederen Holterberg en Noetselenberg	9.900
Organisatiekosten van het nationaal park	6.400
Programma Heide	33.000
Contributie (elk park) aan de koepel van Nationale parken SNP	2.500
Europese dag van de nationale parken	2.800
Totaal	122.000

Schema : Overzicht uit jaarplan NPSH 2013

Van de bovenstaande middelen is het Basispakket Communicatie & Educatie (IVN) voor 2015 gegarandeerd door een aangenomen motie in PS (zie bijlage verderop).

GEMEENTE HELLENDOORN	
Behand.: PUBMO	
13 AUG 2014	
A/M Stuk	Trefw.
Werkpl.	
Kopie aan: <u>ZW, RWT, VRO</u>	
Archief ☒ N. reeks ☒ Vert.	

Luttenbergstraat 2
 Postbus 10078
 8000 GB Zwolle
 Telefoon 038 499 88 99
 Fax 038 425 48 88
 overijssel.nl
 postbus@overijssel.nl

Burgemeester en Wethouders van Hellendoorn
 Postbus 200
 7440 AE NIJVERDAL

Kvk 51048329
 IBAN NL45RAB00397341121

Inlichtingen bij
 dhr. F. Suurmond
 telefoon 038 499 85 81
 F.Suurmond@overijssel.nl

14INK16251

Onderwerp: Transitie nationale parken in Overijssel

Datum
 11 .08.2014
Kenmerk
 2014/0219276
Pagina
 1
Uw brief
Uw kenmerk

In juli 2014 hebben wij een besluit genomen over de transitie van de nationale parken in onze provincie naar parken met een toekomstbestendige structuur. Wij hebben een voorstel daarover gestuurd aan Provinciale Staten. Het is aan Provinciale Staten om te bepalen wanneer ons voorstel op de agenda komt. De eerstvolgende gelegenheid daartoe is 27 augustus 2014 (statencommissiedag) en 10 september 2014 (plenair).

Het Statenvoorstel (PS/2014/660, met als bijlagen het advies van het Transitieteam en een ontvangen brief van Burgemeester en Wethouders van Steenwijkerland) zijn op het Staten Informatie Systeem (SIS) geplaatst en te raadplegen via onze website. Een exemplaar ontvangt u als bijlage bij deze brief.

Gedeputeerde staten van Overijssel,

voorzitter,

secretaris,

- Wilt u in uw correspondentie met de provincie Overijssel:*
- één onderwerp per brief hanteren;
  - het in deze brief opgenomen kenmerk vermelden.

Bijlagen
 1
Datum verzending

12 AUG. 2014

Statenvoorstel nr. PS/2014/660

Transitie Nationale Parken in Overijssel

Datum
8 juli 2014

GS-kenmerk
2014/0182343

Inlichtingen bij
dhr. F. Suurmond, telefoon 038 499 85 81
e-mail F.Suurmond@overijssel.nl

Aan Provinciale Staten

Onderwerp

Transitie Nationale Parken in Overijssel

Bijlagen

- I. Ontwerpbesluit nr. PS/2014/(bijgevoegd)
2. Transitie Nationale Parken in Overijssel : advies van het Transitieteam Nationale Parken (beschikbaar via SIS)
3. brief Ben W van Steenwijkerland (beschikbaar via SIS)

Samenvatting van het voorgestelde besluit

Nadat het Rijk de Nationale Parken tot een vervallen rijkstaak heeft verklaard heeft de provincie de financiële bijdrage aan de betrokken organisaties gedeeltelijk (juridisch verplichte uitgaven) voortgezet tot en met 2014. In deze periode is tevens verkend wat het belang van de nationale parken voor de provincie is en wat de rol en verantwoordelijkheid van het provinciaal bestuur dient te zijn.

Op basis van het advies van het Transitieteam nationale parken wordt geconcludeerd dat nationale parken waardevol kunnen zijn om de bijzondere kwaliteiten van de gebieden te beleven en benutten, maar dat ze niet nodig zijn voor de ontwikkeling en instandhouding van de natuur. Die is duurzaam geborgd in het provinciale natuurbeleid, met uw besluit van april 2014 over de uitvoeringsreserve EHS (PS/2014/62).

Om een nationaal park waardevol te maken is lokale inzet en betrokkenheid nodig. Daarvoor zijn gemeenten en natuurbeherende organisaties eerst verantwoordelijk. Een daartoe ontwikkeld tredenmodel verschaft bij een opklimmend ambitieniveau helderheid over de rol van de verschillende partijen. U wordt voorgesteld het model als leidraad te aanvaarden voor de provinciale inzet bij nationale parken.

Inleiding en probleemstelling

De directe aanleiding voor dit voorstel is dat het Rijk de nationale parken tot vervallen rijkstaak heeft verklaard. De parken worden dus *niet* gedecentraliseerd: het staat de provincies vrij zelf te bepalen of en in hoeverre zij voor zichzelf een rol zien weggelegd voor het in stand houden van de beide parken in Overijssel.

In ons voorstel over het Onderhandelingsakkoord decentralisatie natuur (PS 2011/974) hebben wij aangegeven dat er binnen onze huidige kaders geen middelen beschikbaar zijn voor de vervallen rijkstaken. De financiële bijdrage aan deze organisaties en andere meerjarige subsidieontvangers is echter niet abrupt gestopt.

Vooruitlopend op de definitieve verdeling van de middelen voor natuur hebt u besloten € 1,5 miljoen in te zetten ter dekking van de met de vervallen rijkstaken samenhangende onontkoombare juridische verplichtingen in verband met (onder andere) de nationale parken. Uit dit budget hebben wij de instandhouding van de parken in de jaren 2011 tot en met 2014 betaald.

In bijlage 2 vindt u achtergrondinformatie over het rijksbeleid en over de nationale parken in het Onderhandelingsakkoord decentralisatie natuur. Samengevat houdt het Rijk de verantwoordelijkheid voor het borgen van de nationale parken (aanwijzing van parken). De inrichting en organisatie van de parken laat het Rijk over aan de eigenaren en gebruikers. Over de bekostiging laat het Rijk zich niet uit. De provincies zijn verantwoordelijk voor het natuurbeheer in de EHS (op basis van het deelakkoord natuur) en dus ook voor de natuur - in de EHS gelegen - nationale parken. Op weg naar besluitvorming over een nieuwe toekomstbestendige structuur die nu voorligt, hebben de beide Overijsselse parken financieel en organisatorisch een interim-situatie gekend, gebaseerd op de oude rijksstructuur (zoals overlegorgaan, voorzitter).

Behalve de directe aanleiding dat het Rijk zich uit de nationale parken heeft teruggetrokken, is ook van belang dat er in het denken over natuur een koersverlegging heeft plaatsgevonden (zie bijvoorbeeld de recente rijksnatuurvisie "Natuurlijk verder" uit 2014). Een korte karakteristiek: het gaat van natuurbescherming *tegen*, naar natuurversterking *met* de samenleving; natuur *naast de deur* draagt bij aan de welvaart: vandaar de kansen benutten om natuur en economie hand in hand te laten gaan; goede zorg voor de natuur wordt in toenemende mate *een welbegrepen eigenbelang*, en geen plicht vanuit de overheidsautoriteit; de overheid met haar natuurlijke partners zorgt ervoor dat de *basis op orde is* en stimuleert parallel daaraan betrokkenheid in de meest ruime zin van het woord.

Probleemstelling

De centrale vragen voor een besluit over de nationale parken in Overijssel in de boven aangegeven context zijn:

- a. wat is het belang van deze parken voor de provincie;
- b. wat is de rol en de verantwoordelijkheid van het provinciaal bestuur.

Hieronder schetsen wij de stappen die wij hebben gezet om deze vragen te beantwoorden en geven wij onze overwegingen.

Overwegingen

Wij hebben ons beraden op het antwoord op de centrale vragen. Daartoe hebben wij advies gevraagd aan Twijnstra Gudde. Wij hebben u dat advies per brief van 3 december 2013 toegestuurd (PS/2013/1021) en op het SIS geplaatst. Aan de hand van dat advies hebben wij uitgangspunten opgesteld en besproken met de eigenaren en gebruikers in de beide nationale parken: de gemeenten Steenwijkerland, Hellendoorn, Rijssen-Holt en de terreineigenaren Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer en ook met de voorzitter van de beide parken.

In onze brief aan u formuleerden wij de volgende uitgangspunten:

Natuur is een kerntaak van de provincie. De instrumenten daarvoor zijn EHS en N2000. Deze worden gehanteerd onafhankelijk van de vraag of een natuurgebied nationaal park is of niet. De toegevoegde waarde van de nationale parken ligt in hun bijdrage aan het *beleefbaar* maken van natuur. Daarvoor liggen de bevoegdheden en instrumenten primair bij de gemeenten en de terreinbeheerders. De gemeenten geven aan dat zij de nationale parken een "sterk merk" vinden, dat het waard is om behouden te blijven als trekker van toerisme en werkgelegenheid.

De parken zullen zelfvoorzienend moeten zijn. Dat betekent, dat zij geen structureel beroep op de provincie doen voor inkomsten of inzet van provinciale medewerkers. Wel kunnen zij, net als andere instanties, in voorkomende gevallen een beroep doen op incidentele bijdragen (in de vorm van subsidies of projectbijdragen).

De organisatie van een nationaal park is een afgeleide van de ambities en kan per park verschillend zijn. Wij zijn van mening dat de organisatie van de parken de bestuurlijke drukte niet mag vergroten. Overlap in taken en verantwoordelijkheden moet worden voorkomen.

Wij hebben samen met de gemeenten en de terreinbeheerders een transitieteam gevormd onder onafhankelijk voorzitterschap. De taak van dit transitieteam was om per park potentie, ambitie, taak, organisatie en kosten/baten te beschrijven. De rapportage ontvingen wij op 30 juni 2014 (als bijlage op het SIS geplaatst).

Het transitieteam beschrijft als observatie en perspectief het volgende:

"Het beschermen, beheren en ontwikkelen van natuurgebieden behoort tot de kerntaak van provincies. Zij doen dit met het ruimtelijk beleid en de EHS, Natura2000 en SNL als instrumenten. De aanwijzing van een gebied tot nationaal park moet hiervan los worden gezien. Door het vervallen van het rijksbeleid en de daaraan verbonden financiële bijdrage zijn nationale parken zwevende kwesties geworden, hoewel alom wordt gehecht aan de status van Nationaal Park.

De terreinbeherende organisaties hebben een belangrijke taak met het beheren van hun terreinen. Daarnaast moet de positie van de particuliere grondeigenaren niet veronachtzaamd worden. Voor de duidelijkheid wordt opgemerkt dat nationale parken niet moeten worden verward met Nationale Landschappen.

Een nationaal park is een aanvulling op het reguliere beleid; het is een aantrekkelijk etiket en het benadrukt de bijzondere waarde van een gebied. Het nodigt uit tot bijzondere beleving, betrokkenheid en benutting. Het invulling geven van deze aspecten voor een brede groep van inwoners en bezoekers is een bijzondere, maar uitdagende opgave. Voor de aanpak van deze opgave bestaat geen vastgestelde werkwijze. Het is maatwerk en in de huidige bestuurscultuur kan een dergelijke aanpak alleen slagen als het zwaartepunt bij de invulling onderop ligt. Het is dan ook zaak dat gemeenten de nationale parken omarmen en er vervolgens een perspectief voor ontwikkelen, zodat het merk Nationaal Park wordt geladen. Een statisch etiket moet gekanteld worden naar een actief merk. We hebben kunnen constateren dat een dergelijke zienswijze op decentraal niveau nog niet goed heeft post gevat. Dit geldt voor de beide nationale parken, Weerribben-Wieden en de Sallandse Heuvelrug. Tegelijkertijd menen we te kunnen vaststellen dat de kansen voor de beide nationale parken nadrukkelijk aanwezig zijn. De terreinbeherende organisaties stellen hier niet alleen belang in, ze hebben hiervoor ook een prima basis gelegd voor verdere uitbouw. De door de gemeenten en terreinbeherende organisaties op te stellen ontwikkelingsagenda is niet een zaak van hen alleen. Bedrijven, maatschappelijke organisaties en inwoners zullen perspectief moeten gaan zien in de ontwikkeling, opdat zij profiteren van de aanwezigheid van het nationale park. Er dient decentraal over een breed front een bevolgenheid te ontstaan om van een nationaal park iets moois te maken.

Het bestuursmodel dat in overleg met het transitieteam is ontwikkeld, is bedoeld om helderheid te verschaffen over de rol van de verschillende partijen. Het model kent vijf treden waarbij in een opklimmende reeks de ambitie wordt getoond. Op elk volgend niveau worden aanvullende resultaten verwacht. Het is de taxatie van het transitieteam dat men in de beide gebieden in de uitbouw van de status quo (trede 0) zich bevindt in een mengeling van trede 1 en trede 2. In dat opzicht is er dus nog een wereld te winnen alvorens volwaardig trede 3 wordt bereikt. De provincie kan de lokale partijen wel prikkelen en uitdagen om op trede 3 te komen. Immers vanwege economische en educatieve doelen zijn goed functionerende Nationale Parken ook voor de provincie interessant.

Het oppakken van de handschoen door de gemeenten en het daadwerkelijk formuleren van hun ambitie met nationale parken vraagt inzet en tijd. Zeker nu er collegewisselingen hebben plaatsgevonden. De verwachting is dat dit in de tweede helft van dit jaar zijn beslag zal kunnen krijgen, te meer omdat er al verschillende documenten liggen."

Het transitieteam geeft vervolgens aan dat er geen redenen zijn om voor de parken strakke grenzen aan te houden. Er kunnen in het omliggende gebied cultuurhistorische of toeristische kwaliteiten aanwezig zijn die het merk versterken. Ook kunnen aansluitende natuurgebieden het nationale park meer allure geven.

Op basis van de beschouwingen adviseert het transitieteam ons de volgende conclusies te trekken:

1. erkennen dat nationale parken waardevol kunnen zijn om de bijzondere kwaliteiten van de gebieden te beleven en te benutten. Ze laten zich bestempelen als de "gouden randen" binnen onze natuur;
2. vaststellen dat de agenda voor de nationale parken op lokaal niveau dient te worden ontwikkeld en dat gemeenten en terreinbeherende organisaties de eerst verantwoordelijken zijn;
3. vaststellen dat conform het tredenmodel de beide nationale parken in hun transitieproces een mix vertonen van treden 1 en 2. Er is dus nog een weg te gaan om trede 3 te bereiken, er is dan sprake van een transformatie.
4. Uitspreken dat het wenselijk is dat de provincie de gemeenten aanmoedigt om te komen tot recreatieve innovatie en tot het bereiken van trede 3, daartoe een aantal

- prikkels inbouwt en de bereidheid uitspreekt een "tegenprestatie" te leveren wanneer ambities tot stand komen;
5. erkennen dat gemeenten tijd moet worden geboden om hun agenda te ontwikkelen;
  6. vaststellen dat de huidige begrenzings om verschillende redenen heroverwogen kunnen worden en dat Rottige Meente onderdeel van het Nationaal Park Weerribben-Wieden dient te zijn. De betrokken gemeenten nemen daartoe initiatief tot een formeel besluit;
  7. uitspreken dat de huidige overlegstructuur voor de nationale parken per 1 januari 2015 wordt beëindigd en dat het aan de gemeenten is om te bepalen welke overlegstructuur nodig is.

Conclusie

Wij kunnen ons goed vinden in de overwegingen en het advies dat daaruit voortvloeit. Wij hebben die doorvertaald in een aantal overwegingen en een besluittekst, die wij aan u voorleggen (bijlage 1).

Het is voor onze lokale partners van belang te constateren, dat de instandhouding van de natuur in de beide parken duurzaam is geborgd in het provinciale natuurbeleid, door uw besluit van april 2014 over de uitvoeringsreserve EHS (PS/2014/62). Daarin wordt geconstateerd "dat de dekking voor de volledige ontwikkelopgave EHS/Natura2000/PAS en het beheer zijn gegarandeerd".

Wij realiseren ons, dat er behoefte bestaat aan een zo toetsbaar mogelijke beschrijving van trede 3 uit het model, omdat hieraan gekoppeld kan zijn een heroverweging van het voorgestelde besluit om met ingang van 1 januari 2015 niet meer inhoudelijk en financieel te participeren in de nationale parken.

Met het oog daarop vatten wij de vereisten voor trede 3 zoals beschreven in het advies van het transitieteam als volgt samen:

- de lokale ambitie wordt bestuurlijk gedragen (gemeenteraden; landelijke besturen van terreinbeheerders) en blijken uit het gevoerde beleid;
- de terreinbeheerders Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer werken aantoonbaar samen in het promoten van het merk nationaal park (publieksuitingen, bebording, bezoekerscentra, educatie, publieksgeleiding);
- er is aantoonbaar draagvlak bij inwoners en hun vertegenwoordiging in de gemeenteraden;
- en er zijn aantoonbare initiatieven van ondernemers om door middel van samenwerking en cross-overs bij te dragen aan het merk nationaal park;
- er is zicht op klanten- en bezoekersstromen; de gegevens zijn gekoppeld aan jaarlijkse targets;
- een gecombineerde aanpak van gemeenten, terreinbeheerders en bedrijfsleven in een gezamenlijke marketingstrategie waarin het merk 'nationaal park' centraal staat; er bestaan aantrekkelijke combinaties van verschillende producten en activiteiten.

B en W van Steenwijkerland hebben ons per brief op 22 juli meegedeeld, dat zij de laatste hand leggen aan het collegeprogramma, waarin het nationaal park zeker zal voorkomen. Het college wil samen met de Raad en de betrokkenen inhoud geven aan de belangrijke positie van het nationaal park Weerribben-Wieden. Zowel de verbreding van het gebied als de organisatie van het park moeten nog vorm krijgen. Over de op te stellen ontwikkelagenda wil het college graag met ons in gesprek komen. Dit proces vraagt om tijd. Het college neemt er nota van, dat wij onze verantwoordelijkheid nemen voor de instandhouding van de natuur (fase 0 in het tredenmodel).

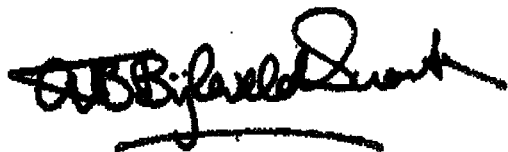
Wij merken naar aanleiding van deze brief het volgende op. Wij nemen er kennis van dat het college van Steenwijkerland grote waarde hecht aan het nationaal park Weerribben – Wieden. De kern van ons voorstel, het bestuurlijke tredenmodel, leidt inhoudelijk niet tot bedenkingen. B en W vragen een zorgvuldig proces, om samen met de gemeenteraad en de betrokken partijen inhoud te geven aan dit tredenmodel. Ons voorstel aan u voorziet daarin (zie ook de conclusies 2 en 5 van het Transitieteam op blz.3). Wij zien in de brief daarom een ondersteuning van ons voorstel. Dit geldt uitdrukkelijk niet voor de passage waarin onze rol wordt weergegeven als "financier en trekker van het overlegorgaan". Wij hebben de gemeente expliciet laten weten dat dit in tot nu toe nooit onze rol is geweest, en ook voor de toekomst niet wordt voorgesteld.

Wat betreft de begrenzing van het nationaal park: wij hebben een verzoek ontvangen van GS van Friesland en de gemeente Weststellingwerf om het Friese gebied Rottige Meente / Brandemeer toe te voegen aan het nationaal park. Het bestuurlijk overleg hierover met onze Friese partners en de gemeente Steenwijkerland heeft de afgelopen jaren plaatsgevonden en geleid tot overeenstemming dit voorjaar: toevoeging kan worden gerealiseerd in het kader van het Overijsselse transitieproces.

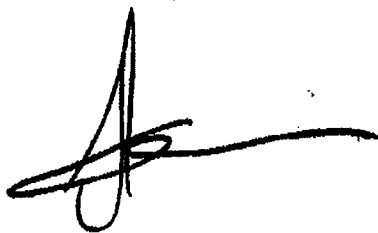
Voorstel

Gelet op het voorgaande stellen wij u voor het besluit te nemen, als in concept in bijlage I verwoord.

Gedeputeerde Staten van Overijssel,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'G. B. B. B. B.', with a horizontal line underneath.

voorzitter,

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized initial 'A' followed by a horizontal line.

secretaris,

Bijlage I

Ontwerpbesluit nr. PS/2014/660

Provinciale Staten van Overijssel,

gelezen het voorstel van Gedeputeerde Staten d.d. 8 juli 2014 - kenmerk 2014/0182343

overwegende

dat het Rijk zijn verantwoordelijkheid voor organisatie, functioneren en bekostiging van de nationale parken heeft laten vervallen;

dat de provincie(s) in het kader van de decentralisatie natuur hebben aangegeven deze taken niet als gedecentraliseerde taak over te nemen "en het een autonome bevoegdheid van de provincie is te bepalen of zij nog inzet pleegt op deze onderwerpen" ;

dat de provincie in de interim-situatie op weg naar een toekomstbestendige structuur de beide Overijsselse parken financieel en organisatorisch in stand heeft gehouden;

dat de ontwikkeling en instandhouding van de natuur duurzaam is geborgd in het provinciale natuurbeleid;

dat de toegevoegde waarde van de nationale parken ligt in hun bijdrage aan het *beleefbaar* maken van het gebied;

dat de bevoegdheden en instrumenten daarvoor primair bij de gemeenten en de terreinbeheerders berusten (bestemming, inrichting, beheer, gebruik);

dat gemeenten en terreinbeheerders in voorkomende gevallen net als andere instanties een beroep kunnen doen op incidentele bijdragen (in de vorm van subsidies of projectbijdragen).

besluiten:

1. het tredenmodel te hanteren als toetsingkader voor het beoordelen van de provinciale rol in de nationale parken;
2. met ingang van 2015 niet langer inhoudelijk en financieel te participeren in de Nationale Parken Weerribben-Wieden en De Sallandse Heuvelrug;
3. over de inhoudelijke en financiële participatie van de provincie opnieuw een besluit te nemen als en zodra de nationale parken voldoen aan de criteria conform trede 3.

Zwolle,

Provinciale Staten voornoemd,

voorzitter,

griffier,

bijlage 2 Achtergrondinformatie over de nationale parken.

1. Geschiedenis nationale parken in Nederland

De eerste nationale parken in Nederland zijn ontstaan door particulier initiatief: Veluwezoom in 1930 (eigendom van natuurmonumenten) en De Hoge Veluwe (1934). In 1969 sluit Nederland zich aan bij de IUCN-overeenkomst (World Conservation Union) om belangrijke ecosystemen te beschermen *onder andere* door de instelling van nationale parken. In de loop van de tijd sindsdien zijn 18 nationale parken aangewezen door de rijksoverheid. Het doel is niet op een juridische manier geformuleerd en vastgelegd. In diverse beleidsnota's van het Rijk komen (enigszins variërende) omschrijvingen voor. De meest recente zijn het Structuurschema Groene Ruimte 1 (1993); Natuur voor mensen, mensen voor natuur (2000), Structuurschema Groene Ruimte 2 (2002) Nota Ruimte (2006). Uit deze teksten blijkt wat nationale parken *zijn*: aaneengesloten natuurterreinen van minimaal 1.000 ha, die de staalkaart van de natuur in Nederland vormen (vandaar: *nationale* parken), het visitekaartje van de Nederlandse natuur, de parels van de ecologische hoofdstructuur. Elementen van de doelomschrijving, die in de verschillende nota's voorkomen, zijn: intensiveren van natuurbeheer en natuurontwikkeling; stimuleren van natuur- en milieueducatie; bevorderen van natuurgerichte recreatie en bevorderen van onderzoek.

De tekst van de meest recente rijksnota (Nota Ruimte 2006): "Nederland heeft zich in mondiaal verband verplicht om grootschalige gebieden die één of meer nationaal of internationaal belangrijke ecosystemen vertegenwoordigen als Nationaal Park aan te wijzen. Het beleid is gericht op de instelling van 18 nationale parken die een representatief beeld bieden van de in Nederland aanwezige grote ecosystemen. De nationale parken zijn de parels van de Ecologische Hoofdstructuur en bestaan voornamelijk uit natuurgebieden. De nationale parken kennen geen eigenstandig ruimtelijk beleid. Het rijk stimuleert de samenwerking van overheden, beheerders en grondeigenaren binnen de parken en investeert in de educatieve functie van de parken.

Alle 20 nationale parken in Nederland hadden tot 2011 dezelfde structuur en organisatie (met uitzondering van de twee particuliere parken De Hoge Veluwe en Veluwezoom en het "internationale" park De Zoom - Kalmthoutse Heide). De hoofdlijnen daarvan waren vastgelegd in de *ministeriele regeling aanwijzing nationale parken*.

2. Onderhandelingsakkoord over de nationale parken.

Onderhandelingsakkoord decentralisatie natuur

In het Onderhandelingsakkoord decentralisatie natuur van 20 september 2011 staat onder het kopje *Vervallen rijkstaken* de volgende passage:

"Bij een aantal beleidsonderwerpen uit het huidige ILG heeft het Rijk bepaald dat geen sprake meer is van een Rijksopgave. In het kader van de decentralisatie worden over deze onderwerpen geen afspraken gemaakt. Het is een autonome bevoegdheid van de provincie of zij nog inzet pleegt op deze onderwerpen."

In de *verduidelijking* van IPO + Rijk van 7 december 2011 staat: "De Nationale Parken betreft een vervallen Rijkstaak, die niet door de provincies wordt overgenomen. Dit geldt voor de educatieve en voorlichtende functies, de instandhouding van de huidige overlegorganen en de instandhouding van het nationale overlegverband. Nationale Parken zijn onderdeel van de herijkte EHS en de daarvoor beschikbare beheervergoedingen worden door de provincies verstrekt."

Brief staatssecretaris

Op 11 april 2012 stuurde staatssecretaris Bleker de provincies een brief waarin hij verduidelijkt wat de nationale parken nog van het Rijk mogen verwachten en wat niet.

Samengevat:

In de aanvullende afspraken over het Onderhandelingsakkoord van 7 december 2011 staat dat de provincies de parkoverstijgende zaken niet van het rijk overnemen. Dat zijn:

- de borging van het begrip nationale parken. De borging van de parken is geregeld in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte;
- het Samenwerkingsverband Nationale Parken en de educatie- en communicatiefunctie door IVN. Het rijk continueert beide tot en met 2013 en streeft ernaar na 2013 de bekostiging van de van beide te betalen uit een budget voor "versterking van de relatie mens - natuur - economie";

- "Tevens is op 7 december afgesproken dat provincies de zaken rond overlegorganen niet overnemen. Dit laatste betekent dat het de parken vrij is om hun eigen organisatievorm te kiezen (wat aansluit bij de inmiddels ingezette praktijk)."
- de ministeriële regeling Aanwijzing nationale parken wordt per 1.1.2013 gewijzigd.
- de taken en bijbehorende bevoegdheden waarover géén afspraken zijn gemaakt in het onderhandelingsakkoord zijn: de organisatie van het secretariaat, de benoeming van de voorzitter, het vaststellen van de begrenzing en de organisatiestructuur.

3. De nationale parken in het wetsvoorstel Natuurbeschermingswet

De minister wil de nationale parken wettelijk verankeren. Het concept wetsvoorstel Natuurbeschermingswet bevat een artikel 8.3. Dit bepaalt dat de minister parken aanwijst op verzoek van GS van de provincie(s) waarin het gebied ligt. Het bevat enkele criteria waaraan een nationaal park moet voldoen:

- aaneengesloten gebied van minimaal 1.000 ha;
- ecosystemen die niet wezenlijk zijn aangetast door menselijk gebruik;
- dier- en plantsoorten, geomorfologische locaties en habitats met bijzondere natuurwetenschappelijke, educatieve en recreatieve waarde;
- instandhouding hiervan is verzekerd;
- opengesteld voor bezoekers.

De toelichting vermeldt onder andere: "Gelet op de verantwoordelijkheid van de provincies voor het gebiedsgerichte beleid en voor de verzekering van de bescherming en het beheer (bedoeld is: *natuurbeheer* – FS) van de parken, zal de minister uitsluitend aanwijzen op verzoek van de betrokken provincie(s)."

4. De nationale parken in Overijssel

Nationaal Park De Weerribben werd door het Rijk aangewezen in 1992 en in 2009 samengevoegd met het gebied De Wieden. De Sallandse Heuvelrug werd aangewezen in 2004. Om een indruk te geven van de activiteiten van de Overijsselse parken volgt hier een bloemlezing op basis van de begrotingen van de laatste jaren (pMJP-periode).

Communicatie en educatie: beschikbaar stellen van een basispakket informatie; inzet, scholing en ondersteuning van vrijwilligers; jaarlijks programma van educatieve activiteiten, onder andere gericht op het basisonderwijs en voortgezet onderwijs (o.a. leskoffers, klassikale werkbezoeken, "junior-rangers-programma"); website; folders, brochures, kaarten; informatiepanelen; natuurtheater, nacht voor de nacht; dag van de vrijwilligers; cursus natuurfotografie enz.

Recreatie en toerisme: in stand houden wandel-, fiets- en kanoroutes (bijdragen voor aanlegplaatsen, vlonders, bruggetjes; bijdragen voor nieuwe wandel- en fietsroutes en voorzieningen ten behoeve van dorpsgemeenschappen; specifieke aandacht voor ouderen en gehandicapten (rolstoelpad, open dagen); bewegwijzering, gastheerschap en publieksbegeleiding, excursies, activiteitenkalender, GPS-routes; bijdrage aan bezoekerscentra en ontsluiting van het gebied door middel van lokale steunpunten; cultuurhistorische projecten;

Intensivering natuurbeheer: bijdragen aan niet-jaarlijks onderhoud, zoals plaggen, verwijderen van opslag, open houden van sloten, bijdragen aan instandhouding biotoop en flora- en fauna; inspelen op landelijke thema's, zoals: gezonde natuur, gezonde mensen;

Onderzoek: relatie met omliggende landschap; regulering bezoekersstromen, kennisuitwisseling op Europees en nationaal niveau; monitoring van natuur en recreatie; ontsluiten van geomorfologische en cultuurhistorische informatie voor een breder publiek;

Tabel 1 Kosten van de Overijsselse parken in de ILG-periode (excl. formatie secretaris) in €:

	Totaal ILG-	gemiddeld per jaar
Weerribben - Wieden	3.500.000	500.000
De Sallandse Heuvelrug	1.300.000	175.000

Tabel 2 Kosten van de Overijsselse parken uitgesplitst naar categorieën voor en na 2011 (excl. formatie secretaris) in €:

	Organisatie kosten	Educatie voorlicht.	natuur	Recreatie	div	totaal
Weerribben-Wieden (ca 10.000 ha)						
pMJP tot 2011 jaarlijks	20.000	120.000	200.000	145.000	15.000	500.000
2011 t/m 2014 jaarlijks	25.000 *	45.000	100.000	25.000	5.000	200.000
De Sallandse Heuvelrug (ca 3.500 ha; exclusief aangrenzende landgoederen)						
pMJP tot 2011 jaarlijks	10.000	70.000	33.000	60.000		173.000
2011 t/m 2014 jaarlijks	10.000	35.000	33.000	42.000		120.000

Toelichting:

De onderverdeling naar categorieën is een gemiddelde over de aangegeven jaren.

De bedragen vanaf 2011 geven de harde juridische verplichtingen aan die de provincie heeft betaald (t.l.v. budget frictiekosten decentralisatie natuur).

Organisatiekosten WW: vanaf 2011 € 5.000,- hoger i.v.m. onkostenvergoeding voorzitter, die daarvoor bij het Rijk werd gedeclareerd.

Educatie/voorlichting: kosten materiaal en kosten gastheren. De inzet van IVN wordt door het Rijk betaald.

Natuur WW: vergoeding voor "zomermaaien" Weerribben (t/m 2011) en rietplaggen Wieden.

Natuur SH: heidebeheer, o.a.extra inzet t.b.v. instandhouding korhoen.

Tabel 3 Kosten beheer natuur in € per jaar

	SBB	NM	totaal
Weerribben Wieden	2.000.000	2.000.000	4.000.000
Sallandse Heuvelrug	215.000	140.000	355.000

Transitie Nationale Parken: advies aan Gedeputeerde Staten van Overijssel

Transitieteam 27 juni 2014

Inleiding.

Het College van Gedeputeerde Staten heeft het transitieteam (voor samenstelling zie pagina 3) ingesteld om te adviseren over de Nationale Parken door per park potentie, ambitie, taak, organisatie en kosten\baten te beschrijven. Gebleken is dat beelden, verwachtingen en verantwoordelijkheden omtrent de nationale parken niet eenduidig zijn en dat de koersbepaling daardoor moeizaam bleef. Overijssel is hierin niet een uitzondering, ook in andere Nationale Parken in Nederland zijn discussies over de vormgeving aan de orde van de dag. Met een aantal van zo'n 20 Nationale Parken doet Nederland zich in vergelijking met België (1) en Frankrijk (6) niets te kort. Deze "parkdichtheid" roept ook haar complexiteit op.

Wij hebben het transitieteam gerapporteerd over onze bevindingen en een weg aangereikt om uit de impasse te geraken. De aangereikte denkrichting loopt parallel met de natuurvisie van het rijk (Natuurlijk verder, Rijksnatuurvisie 2014) en mondt uit in een bestuursmodel voor de toekomst, waarin de onderscheiden rollen en de ambities nader geëxpliciteerd worden. Het transitieteam heeft twee keer aan de hand van een tussenrapportage gesproken en onderschrijft het tredenprincipe.

Opgemerkt moet worden dat de gemeentelijke vertegenwoordigers in het transitieteam als gevolg van de gemeenteraadsverkiezingen zijn gewijzigd. Wij hebben mede vanwege de collegewisselingen gesproken met de burgemeesters en de nieuw benoemde portefeuillehouders van de betrokken gemeenten om hen deelgenoot te maken van de totale procesgang. Daarbij is andermaal het belang van de lokale verantwoordelijkheid en inzet benadrukt. Ook zijn gesprekken gevoerd met bestuurlijk verantwoordelijken voor de Rottige Meente voor aansluiting van dit gebied bij het Nationaal Park Weerribben-Wieden. Het kan wenselijk zijn ook verkennend te gaan spreken met de gemeenten Staphorst en Zwartewaterland over deelname van Oldematen en Staphorsterveld. Tot slot is er met leden van de Statencommissie gesproken om hen te informeren over de gekozen denklijn.

Hiermee komt het moment om het advies tot afronding te brengen.

Observatie en perspectief.

Het beschermen, beheren en ontwikkelen van natuurgebieden behoort tot de kerntaak van provincies. Zij doen dit met het ruimtelijk beleid en de EHS, Natura 2000 en SNL als instrumenten. De aanwijzing van een gebied tot Nationaal Park moet hiervan los worden gezien. Door het vervallen van het Rijksbeleid en de daaraan verbonden financiële bijdrage zijn Nationale Parken zwevende kwesties geworden, hoewel alom wordt gehecht aan de status van Nationaal Park. De terreinbeherende organisaties hebben een belangrijke taak met het beheren van hun terreinen. Daarnaast moet de positie van de particuliere grondeigenaren niet veronachtzaamd worden. Voor de duidelijkheid wordt opgemerkt dat Nationale Parken niet moeten worden verward met Nationale Landschappen.

Een Nationaal Park is een aanvulling op het reguliere beleid; het is een aantrekkelijk etiket en het benadrukt de bijzondere waarde van een gebied. Het nodigt uit tot bijzondere beleving, betrokkenheid en benutting. Het invulling geven van deze aspecten voor een brede groep van inwoners en bezoekers is een bijzondere, maar uitdagende opgave. Voor de aanpak van deze opgave bestaat geen vastgestelde werkwijze. Het is maatwerk en in de huidige bestuurscultuur kan een dergelijke aanpak alleen slagen als het zwaartepunt bij de invulling onderop ligt. Het is dan ook zaak dat gemeenten de Nationale Parken omarmen en er vervolgens een perspectief voor ontwikkelen, zodat het merk Nationaal Park wordt geladen. Een statisch etiket moet gekanteld worden naar een

actief merk. We hebben kunnen constateren dat een dergelijke zienswijze op decentraal niveau nog niet goed heeft post gevat. Dit geldt voor de beide Nationale Parken, Weerribben-Wieden en de Sallandse Heuvelrug.

Tegelijkertijd menen we te kunnen vaststellen dat de kansen voor de beide Nationale Parken nadrukkelijk aanwezig zijn. De terreinbeherende organisaties stellen hier niet alleen belang in, ze hebben hiervoor ook een prima basis gelegd voor verdere uitbouw. De door de gemeenten en terreinbeherende organisaties op te stellen ontwikkelingsagenda is niet alleen een zaak van hen alleen. Bedrijven, maatschappelijke organisaties en inwoners zullen perspectief moeten gaan zien in de ontwikkeling, opdat zij profiteren van de aanwezigheid van het Nationaal Park. Er dient decentraal over een breed front een bevoegdheid te ontstaan om van een Nationaal Park iets moois te maken.

Het bestuursmodel dat in overleg met het transitieteam is ontwikkeld, is bedoeld om helderheid te verschaffen over de rol van de verschillende partijen. Het model kent vijf treden waarbij in een opklimmende reeks de ambitie wordt getoond (bijlage). Op elk volgend niveau worden aanvullende resultaten verwacht. Het is onze taxatie dat men in de beide gebieden in de uitbouw van de status quo (trede 0) zich bevindt in een mengeling van trede 1 en trede 2. In dat opzicht is er dus nog een wereld te winnen alvorens volwaardig trede 3 wordt bereikt. De provincie kan de lokale partijen wel prikkelen en uitdagen om op trede 3 te komen. Immers vanwege economische en educatieve doelen zijn goed functionerende Nationale Parken ook voor de provincie interessant.

Het oppakken van de handschoen door de gemeenten en het daadwerkelijk formuleren van hun ambitie met Nationale Parken vraagt inzet en tijd. Zeker nu er collegewisselingen hebben plaatsgevonden. De verwachting is dat hiervoor een periode van 6 maanden toereikend is, te meer omdat er al verschillende documenten liggen.

Tijdens onze verkenning hebben wij kennis genomen van uitvoerige discussie over de begrenzingen van een Nationaal Park. Met het huidige beeld van Nationale Parken is er naar onze opvatting geen reden om strakke grenzen aan te houden en is het dus de vraag of de huidige begrenzingen houdbaar zijn. Op tweeërlei wijze kan er aanleiding zijn de huidige begrenzingen te heroverwegen:

1. Er zijn omliggende cultuurhistorische of toeristische kwaliteiten die het merk versterken
2. Er zijn aansluitende natuurgebieden die het Nationaal Park meer allure geven

Ad 1. Om lading te geven aan het merk Nationaal Park zijn juist ook de aangrenzende gebieden met aantrekkelijke steden en dorpen en met een aanwezige toeristische infrastructuur van betekenis. Denk bijvoorbeeld in geval van Weerribben-Wieden aan plaatsen als Vollenhove, Blokzijl en Giethoorn en in geval van de Sallandse Heuvelrug aan de Hellendoornse berg.

Ad 2. Aansluitende natuurgebieden, zoals de Rottige Meente ten noorden van Ossenzijl past ecologisch en landschappelijk perfect bij de kwaliteiten van Weerribben-Wieden. Door uitbreiding met dit gebied neemt de totale waarde van Weerribben-Wieden toe. Mogelijk geldt dit ook voor het gebied De Oldematen en het Staphorsterveld.

Wij adviseren de gemeenten bij het ontwikkelen van de agenda serieus na te denken over deze aspecten van de gebiedsgrenzen. Vanwege de reeds bereikte overeenstemming over de Rottige Meente stellen wij voor dat de gemeenten Steenwijkerland en Weststellingwerf de aansluiting bestuurlijk gaan effectueren.

Besluit.

Het geheel overziende achten we het opportuun de volgende punten ter besluitvorming voor te leggen:

1. Erkennen dat nationale parken waardevol kunnen zijn om de bijzondere kwaliteiten van de gebieden te beleven en te benutten. Ze laten zich bestempelen als de "gouden randen" binnen onze natuur.

2. Vaststellen dat de agenda voor de Nationale Parken op lokaal niveau dient te worden ontwikkeld en dat gemeenten en terreinbeherende organisaties de eerst verantwoordelijken zijn.
3. Vaststellen dat conform het tredenmodel de beide Nationale Parken in hun transitieproces een mix vertonen van treden 1 en 2. Er is dus nog een weg te gaan om trede 3 te bereiken, er is dan sprake van een transformatie.
4. Uitspreken dat het wenselijk is dat de provincie de gemeenten aanmoedigt om te komen tot recreatieve innovatie en tot het bereiken van trede 3, daartoe een aantal prikkels inbouwt en de bereidheid uitspreekt een "tegenprestatie" te leveren wanneer ambities tot stand komen.
5. Erkennen dat gemeenten tijd moet worden geboden om hun agenda te ontwikkelen (6 maanden).
6. Vaststellen dat de huidige begrenzingsen om verschillende redenen heroverwogen kunnen worden en dat Rottige Meente onderdeel van het Nationaal Park Weerribben-Wieden dient te zijn. De betrokken gemeenten nemen daartoe initiatief tot een formeel besluit.
7. Uitspreken dat de huidige overlegstructuur voor de Nationale Parken per 1 januari 2015 wordt beëindigd en dat het aan de gemeenten is om te bepalen welke overlegstructuur nodig is.

Proces.

Nu het transitieteam instemt met de voorgaande 7 punten, kan de advisering aan het college van GS worden afgerond. Vervolgens is het college aan zet om een besluit te nemen. Volgens planning zullen Provinciale Staten in september 2014 een besluit nemen over de voorgestelde punten.

Gaston Sporre en Jaap Hadders
27 juni 2014

Het transitieteam is als volgt samengesteld:

Hester Maij, namens GS van Overijssel,

Jelle Beintema namens B&W Hellendoorn; na de verkiezingen opgevolgd door Anneke Raven,

Ab Stegeman, namens B&W Rijssen-Holten; na de verkiezingen opgevolgd door Roland Cornelissen,

Luc Greven, namens B&W Steenwijkerland; na de verkiezingen opgevolgd door Jacques Wagteveld,

Jos Bisschops, directeur Natuurmonumenten in Overijssel,

Marloes Berndsen, strategisch adviseur Staatsbosbeheer,

Kees Oomen, voorzitter beide Overlegorganen van de Nationale Parken in Overijssel,

Gaston Sporre, voorzitter

Jaap Hadders, secretaris

Na instemming over deelname Rottige Meente zijn Gerard van Klaveren namens B&W Weststellingwerf en Johannes Kramer namens GS Friesland eveneens uitgenodigd.

Gevoerde gesprekken

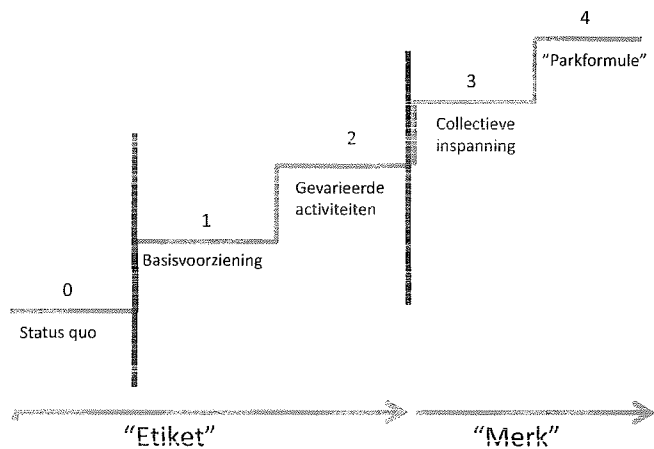
1. Jos Bisschops, Natuurmonumenten
2. Jelle Beintema, wethouder Hellendoorn
3. Ab Stegeman, wethouder Rijssen-Holten
4. Harry Timmerman, algemeen directeur provincie Overijssel
5. Kees Oomen, voorzitter Nationale Parken
6. Luc Greven, wethouder Steenwijkerland
7. Marloes Berndson, Staatsbosbeheer
8. Alfred Peterson, hoofd eenheid economie
9. Henk van Voornveld, RBT
10. Teun Boxum, Koptop
11. Dennis Melenhorst, secretaris SER
12. Paul Sinning, adviseur Twynstra Gudde
13. Theo Rietkerk, gedeputeerde Overijssel
14. Gerard van Klaveren, burgemeester Weststellingwerf
15. Tim Slager, directeur Molecate
16. Cor Schagen, directeur Natuurdiorama
17. Lyan van den Bosch, Avonturenpark Hellendoorn
18. Henk Slijkhuis, voormalige landbouwvoorman
19. Hans van Overbeeke, voormalig burgemeester Hellendoorn
20. Thea Hofs en Cecile Hagesteijn, provinciale opdrachtgevers
21. Seger van Voorst tot Voorst directeur Nationaal Hoge Veluwe
22. Paul Niens, secretaris Nationale Parken
23. Jaap Wesselink, provinciaal adviseur
24. Peter Hellinga en Jan Boxum, gemeente Steenwijkerland
25. Thea Peters, projectleider IVN
26. Hans de Haan en Jan van Oene, R&T specialisten provincie Overijssel
27. Hans Schiphorst, secretaris Nederlandse Nationale Parken
28. Henny Schuman, provincie Overijssel: Samen werkt beter
29. Frans Suurmond, provinciaal contactpersoon Nationale Parken
30. Vincent Klijnsma, programmaleider Nationaal landschap IJsseldelta

Bijlage: de treden van het bestuursmodel

Treden binnen het bestuursmodel

- Elk niveau veronderstelt een te realiseren agenda
- Inschaling aan de hand van een bestuurlijke 'CITO'

Trede 0

Trede 0 veronderstelt een status quo met een reguliere zorg voor natuur en landschap. Er wordt passief omgegaan met de status van Nationaal Park. Er is sprake van een "onderhoudsagenda":

- De terreinbeheerders hebben de verantwoordelijkheid voor de natuurterreinen;
- Het is aan de gemeenten of ze zich zelfstandig of met de bevolking wil inspannen voor de belevingsmogelijkheden van het Nationaal Park;
- De provinciale bijdrage in het beheer en onderhoud natuurterreinen is geborgd.

Het leidend principe voor deze trede is: "de natuur ligt er verzorgd bij".

Trede 1

Trede 1 veronderstelt de borging van de basisvoorzieningen, het beheer en de ontwikkeling van flora, fauna en landschapsschoon. Er wordt uitvoering gegeven aan een duurzame en op jaarbasis vast te stellen "onderhouds- en ontwikkelagenda":

- De terreinbeheerders hebben de verantwoordelijkheid voor het beheer van de natuur en de daarbij behorende recreatieve voorzieningen en de natuur- en milieueducatie. De inzet wordt vertaald in een gezamenlijk opgesteld jaarplan.
- De gemeente levert een permanente, door de gemeenteraad onderschreven inzet (bijvoorbeeld tot uiting komend in het collegeprogramma); de bestuurders zijn ambassadeurs.
- De gemeente zorgt ervoor dat de bevolking actief betrokken is bij het NP. Het veerkrachtig maken en het benutten van de natuur moet van onderaf komen. Dit alles binnen de geldende wet- en regelgeving.

Het leidend principe voor deze trede wordt: "van met de mond belijden naar betrokkenheid en actieve inzet".

Trede 2

Trede 2 veronderstelt gevarieerde activiteiten en bedrijfsmatige initiatieven als coproductie van gemeente, ondernemers en terreinbeheerders. Binnen de (inter)nationale gedachten over Nationale Parken wordt invulling gegeven aan een **“profielingsagenda”**:

- Er is sprake van een eenduidige marketing en promotie van het gebied (geen versnipperde inzet);
- Het gebruik van het logo van het Nationaal Park is niet vrij, het vereist regie;
- Er is zicht op de klanten en op de bezoekersstromen, de gegevens zijn gekoppeld aan jaarlijkse targets;
- Er is sprake van **“cross-overs”** tussen de ondernemende recreatief toeristische activiteiten in en rond het gebied.

Het leidend principe van deze trede: **“de inspanning om het profiel van het Nationaal Park te kantelen van etiket naar merk”**

5

Trede 3

Trede 3 veronderstelt een gecombineerde aanpak van provinciale en gemeentelijke overheid, bedrijfsleven en terreinbeheerders. Het doel is om het gebied middels extra investeringen nadrukkelijk verder op de kaart te zetten. Dit geschiedt vanuit een gezamenlijk opgestelde **“stimuleringsagenda”**:

- Het verwerven van landelijke uitstraling door het benutten en uitdragen van het bijzondere karakter;
- De gemeente en de provincie bieden in de RO-sfeer ruimte voor recreatief toeristische voorzieningen die complementair zijn aan de kwaliteit van het gebied;
- Er wordt invulling gegeven aan het **“warme bedden principe”** in en rond het gebied;
- Op basis van ingediende plannen kan er sprake zijn van een selectieve provinciale bijdrage;
- Het ondernemerschap gaat gepaard met lusten en lasten. Dit betekent dat het merk Nationaal Park ook gezien moet worden als inkomensbron.

Het leidend principe voor deze trede: **“alles is erop gericht om gestalte te geven aan het iconisch karakter van het gebied”**

5

Trede 4

Trede 4 veronderstelt een eigenstandige organisatie die vanuit een PPP-filosofie inhoud geeft aan de parkformule voor het totale gebied. Het streven is gericht op een topklassering als Nationaal Park. Deze beleidsopgave impliceert een krachtige **“profielingsagenda”**:

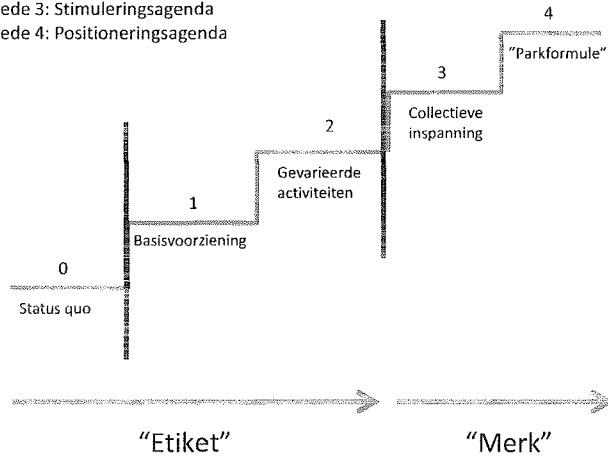
- De treden 1 t/m 3 dienen adequaat te zijn ingevuld;
- Overheid, terreinbeheerders en bedrijfsleven verplichten zich aan elkaar om een gezamenlijk opgesteld ondernemingsplan ten uitvoer te brengen;
- De deelnemende partijen functioneren onder het bestuurlijke dak van een Stichting.

Het leidend principe voor deze trede: **“het Nationaal Park als show-case voor de twee-eenheid van natuur en milieu enerzijds en economie anderzijds”**.

7

Agenda's bij de treden binnen het bestuursmodel

- Trede 0: Behoudagenda
- Trede 1: Behoud- en ontwikkelagenda
- Trede 2: Profileringsagenda
- Trede 3: Stimuleringsagenda
- Trede 4: Positioneringsagenda

Samengevat in een vijftal scenario's

2014-05-07

Bijlage: aan statenleden gepresenteerde denkrichting

Vertrekpunt:

1. De Nationale Parken, Weerribben-Wieden en Sallandse Heuvelrug, laten zich momenteel bestempelen als een “zwevend” dossier.
2. Er is een veelheid aan opinies en geschriften over de huidige status en toekomst van de beide Nationale Parken.
3. De provincie Overijssel beschouwt behoud en ontwikkeling van de natuur als haar kerntaak, dit geldt ook voor de beide gebieden.
4. Ook wordt bij voortdurend gesproken over ondernemerschap, businesscases en verdienmodellen.
5. Er is alom de wens uitgesproken dat er op korte termijn knopen worden doorgesneden, met gemeenten en terreinbeheerders is een transitieteam ingesteld dat een advies moet uitbrengen over taak, functie en organisatie van de parken. *)

*) Brief 03.12.2013 aan Provinciale Staten

Voorliggende dossier:

1. Weerribben-Wieden en Sallandse Heuvelrug zijn als Nationale Parken onvergelijkbare grootheden. Er zijn onmiskenbare verschillen in aard, omvang en potentie tussen beide gebieden. Ze verschillen onderling in hun beeldbepalend karakter.
2. De samspraak in elk van de gebieden heeft geleid tot een (begin van) gemeenschappelijkheid op actuele zaken; dit proces is slepende.
3. De uitbundige overlegstructuur ontbeert slagkracht voor een lange termijn ontwikkeling en is niet uitnodigend voor grote ondernemers.
4. Het ondernemerschap is in elk van de gebieden nogal gefragmenteerd en kleinschalig van aard. Van het “in linie optrekken” is geen sprake; een ieder gaat voor eigen geluk.
5. Over aansluiting van de Rottige Meente bestaat sinds kort in principe overeenstemming tussen gedeputeerden Overijssel en Friesland. Een gebied met een robuuste omvang ligt in het verschiet.

Observatie:

1. Alom wordt gehecht aan status Nationale Park. Het ontbreekt evenwel op lokaal niveau aan bevoegdheid en initiatief om aan het begrip invulling te geven. In beide gebieden is men zoekende.
2. Van een daadwerkelijke lading van het merk Nationaal Park is in geen van beide gebieden sprake. In marketingopzicht “spelen” met dit merk gebeurt onvoldoende. Bezoek moet een beleving zijn.
3. Wil betekenisvol ondernemerschap van enige omvang een kans krijgen, dan valt qua vestigingsbeleid niet te ontkomen aan zonerings. Dit is actueel voor beide gebieden.
4. Om een einde te maken aan de “bestuurlijke spaghetti” moeten de rollen en verantwoordelijkheden van de verschillende actoren worden geëxpliciteerd.
5. Al te gemakkelijk wordt bij voortdurend naar de provincie gekeken, men ontloopt daarmee van onderop de eigen verantwoordelijkheid.
6. Parallel aan het transitieproces van de Nationale Parken in de provincie Overijssel is op rijksniveau*) sprake van een koersverlegging:
  - er is een omslag in denken nodig: van natuurbescherming **tegen**, naar natuurversterking **met** de samenleving;

- natuur **naast de deur** draagt bij aan de welvaart: vandaar de kansen benutten om natuur en economie hand in hand te laten gaan;
- goede zorg voor de natuur wordt in toenemende mate **een welbegrepen eigenbelang**, en geen plicht vanuit de overheidsautoriteit;
- de overheid met haar natuurlijke partners zorgt ervoor dat de **basis op orde is** en stimuleert parallel daaraan betrokkenheid in de meest ruime zin van het woord;
- beleidsvernieuwing vergt meer dan documenten, nota's en circulaire's. Het gaat vooral om een verandering in **denken en doen**.

*) Natuurlijk verder, Rijksnatuurvisie 2014

Denkrichting:

1. Het momentum moet benut worden om helderheid te verschaffen over een nieuwe verantwoordelijkheidstoedeling binnen een duurzame bestuursstructuur. Dat betekent afscheid van het oude.
2. Gearticuleerd moet worden wat je wilt met het Nationaal Park: wat is de potentie van het gebied, wat is de ambitie en valt deze te realiseren? Er zal per gebied sprake zijn van maatwerk. Weerribben-Wieden en Sallandse Heuvelrug kunnen er een verschillende (politieke) routekaart op nahouden.
3. Het formuleren van deze ambitie dient bottom-up plaats te vinden vanuit de respectievelijke gebieden. Top down leidt tot gemakzucht. In eerste aanleg is de gemeente eigenaar, de provincie komt pas later in beeld.
4. Als bestuursmodel gaan we uit van "treden". Deze treden tonen in een opklimmende reeks de ambitie van het Nationaal Park. Daarbij is sprake van:
  - een prominente rol voor de terreinbeheerders, die daarvoor tot nu toe alle credits verdienen;
  - een rol voor de betreffende gemeenten om te zorgen voor een brede maatschappelijke betrokkenheid van burgers, bedrijven en belangengroeperingen;
  - een afgeschermd rol voor de provincie, in de zin dat eerst van onderaf beweging moet ontstaan.

Aan Gedeputeerde Staten provincie Overijssel
Postbus 10078
8000 GB ZWOLLE

behandeld door Aja de Boer
afdeling CS
telefoon 0521-538319
ons kenmerk 1429-23-CS-AdB
uw kenmerk
bijlagen

Steenwijk
(verzendsdatum)
Onderwerp

22 juli 2014

Uitkomst transitieteam Nationale Parken in Overijssel

Geacht college,

In onze provincie liggen diverse mooie parels. Twee daarvan zijn de Nationale Parken. Als gevolg van gewijzigd Rijksbeleid heeft u voorstellen ontwikkeld voor een transitie. In september wilt u uw besluiten hierover voorleggen aan Provinciale Staten van Overijssel. Graag willen wij met deze brief onze mening geven over de concrete voorstellen van het transitieteam. We verzoeken u deze brief te betrekken bij de besluitvorming in uw Staten.

Nationale Parken hebben niet meer de status die ze voorheen hadden. Echter de prachtige parken en de natuur veranderen daardoor niet. Bovendien kunnen we nog steeds de titel Nationaal Park blijven hanteren. Het Nationaal Park Weerribben-Wieden is van grote waarde voor zowel de flora en fauna als ook voor het toerisme in onze provincie. Wij vinden het een voorrecht een Nationaal Park binnen onze gemeentegrenzen te hebben. Wij hechten daar grote waarde aan.

Bij dit park zijn vele participanten betrokken. Van Terrein-Beherende Organisaties (TBO's) en recreatie-ondernemers tot inwoners en bezoekers uit binnen- en buitenland. Iedere partner speelt weer een andere rol en samen kunnen we zorgen voor het instandhouden en optimaal verankeren van de waarde van het Nationaal Park Weerribben-Wieden in onze provincie.

U als provincie heeft aangegeven een andere rol te kiezen, namelijk nog wel een langjarige verantwoordelijkheid voor de financiering van het beheer en onderhoud van de natuur, maar niet langer de financier en trekker van het overlegorgaan. Het transitie-traject is gericht op het laatste deel. Die verantwoordelijkheid wordt in uw voorstellen gelegd bij de gemeente.

Graag nemen wij de handschoen op om aan die verantwoordelijkheid na 1 januari 2015 vorm en inhoud te geven. Dat doen wij graag samen met alle betrokken partners in ons gebied. Dat vraagt om een goed proces en zorgvuldig overleg met alle relevante partners. Voor een zorgvuldige en goede transitie is draagvlak van het allergrootste belang. Ook de betrokkenheid van onze raad als kaderstellend orgaan nemen wij daarin serieus.

De reden dat wij niet kunnen instemmen met de voorstellen die er thans liggen, heeft in belangrijke mate te maken met het proces. Zoals aangegeven achten wij het van groot belang dat wij samen met onze raad en met alle stakeholders in gesprek gaan over de invulling van de toekomst van het Nationaal Park. De factor tijd is daarvoor van grote betekenis.

Zoals bekend is in onze gemeente de samenstelling van het college ingrijpend gewijzigd. Ons college legt nu de laatste hand aan het collegeprogramma. Het Nationale Park komt daarin zeker terug. Ook wil dit college graag, zoals ook verwoord in het coalitieprogramma Verantwoord Anders, graag samen met de raad en de betrokkenen inhoud geven aan de belangrijke positie van het Nationaal Park Weerribben-Wieden.

Of wij daarin ook alle voorstellen die u doet zullen overnemen, kunnen wij uiteraard nu nog niet aangeven. Zowel de verbreding van het gebied als de invulling van een overlegorgaan moet immers nog besproken worden en vorm worden gegeven. Wij willen daarbij wel opmerken dat wij dit doen in een tijd waarin voor zowel de ondernemers in ons gebied als voor onze gemeente de budgetten beperkt zijn. Graag komen wij nader met u in gesprek over de op te stellen ontwikkelagenda. Voor gemeenten, dus ook voor Steenwijkerland, is de ons toebedeelde rol nieuw en roepen wij graag uw steun in.

Met een brede inzet, ook van de provincie, vertrouwen wij er op te kunnen samenwerken aan een nog grotere betekenis van ons aller Nationaal Park.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Steenwijkerland,
de secretaris,

de burgemeester,

lc
drs. S.S. Weistra

Pla
M.A.J. van der Tas
M.A.J. van der Tas

CC:

Secretariaat Transitieteam

Gemeenteraad Steenwijkerland

Besluit PS/2014/660

Provinciale Staten van Overijssel,

gelezen het voorstel van Gedeputeerde Staten d.d. 8 juli 2014 - kenmerk **2014/0182343** en zoals door Provinciale Staten geamendeerd op 10 september 2014

overwegende

dat het Rijk zijn verantwoordelijkheid voor organisatie, functioneren en bekostiging van de nationale parken heeft laten vervallen;

dat de provincie(s) in het kader van de decentralisatie natuur hebben aangegeven deze taken niet als gedecentraliseerde taak over te nemen "en het een autonome bevoegdheid van de provincie is te bepalen of zij nog inzet pleegt op deze onderwerpen" ;

dat de provincie in de interim-situatie op weg naar een toekomstbestendige structuur de beide Overijsselse parken financieel en organisatorisch in stand heeft gehouden;

dat de ontwikkeling en instandhouding van de natuur duurzaam is geborgd in het provinciale natuurbeleid;

dat de toegevoegde waarde van de nationale parken ligt in hun bijdrage aan het *beleefbaar* maken van het gebied;

dat de bevoegdheden en instrumenten daarvoor primair bij de gemeenten en de terreinbeheerders berusten (bestemming, inrichting, beheer, gebruik);

dat gemeenten en terreinbeheerders in voorkomende gevallen net als andere instanties een beroep kunnen doen op incidentele bijdragen (in de vorm van subsidies of projectbijdragen).

besluiten:

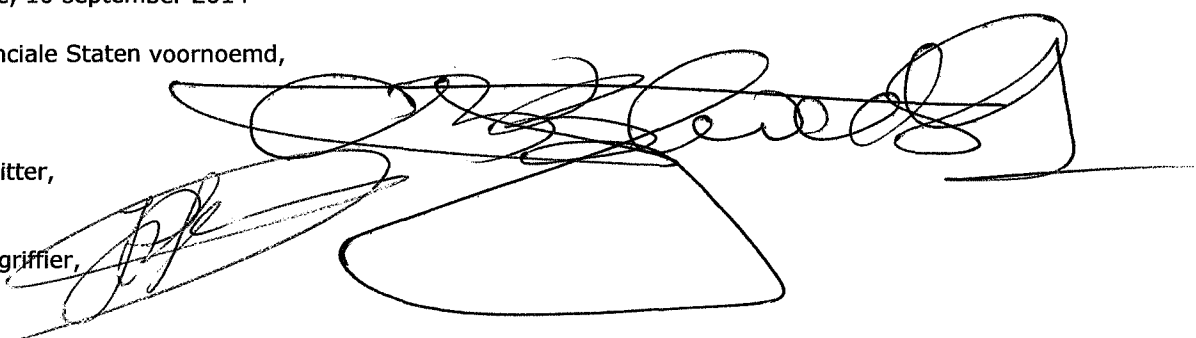
1. het tredenmodel te hanteren als toetsingkader voor het beoordelen van de provinciale rol in de nationale parken;
2. met ingang van 2015 niet langer inhoudelijk en financieel te participeren in de Nationale Parken Weerribben-Wieden en De Sallandse Heuvelrug;
3. over de inhoudelijke en financiële participatie van de provincie opnieuw een besluit te nemen als en zodra de nationale parken voldoen aan de criteria conform trede 3;
4. Dit besluit dient in 2016 of zoveel eerder als nodig, geëvalueerd te worden, waarin onderzocht zal worden of er stappen opwaarts zijn gemaakt in het tredenmodel;
5. Een bedrag van 80.000 euro (45.000 voor NP Weerribben-Wieden en 35.000 voor NP Sallandse Heuvelrug) in 2015 ter beschikking te stellen aan het IVN Overijssel voor het basispakket communicatie en educatie.

Zwolle, 10 september 2014

Provinciale Staten voornoemd,

Voorzitter,

Loco-griffier,

Amendement

Artikel 61 RvO voor Provinciale Staten van Overijssel 2011

van Karssen

Datum

31 augustus 2014

Agendapunt ps/2014/660

18-27 verworpen

Voorstel Transitie Nationale Parken in Overijssel

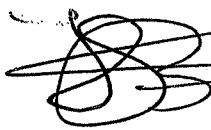
Ontvangen op 10 september 2014

De ondergetekende(n) stelt/stellen de volgende wijziging / wijzigingen voor in het ontwerpbesluit van statenstuk PS/2014/660:

I.

punt 2 van het dictum wordt gewijzigd in "met ingang van 2015 op een andere manier inhoudelijk en financieel te participeren. Inhoudelijk door in een regierol samen met betrokkenen de collectieve ambitie van het park te verkennen en vast te stellen. Daarnaast vast te leggen welke collectieve ambitie de provincie voor beide parken nastreeft, waarbij in ieder geval de milieueducatie een plek krijgt"

Anneke Beukers
PvdA

Aart Karssen
D66

SP

50+

Provinciale Staten van Overijssel

Amendement

Artikel 61 RvO voor Provinciale Staten van Overijssel 2011

Datum

10 september 2014

Agendapunt nr. 7

35-10 aange-
namen

Evaluatie van decentralisatie Nationale Parken

Ontvangen op 10 September 2014

De ondergetekende stelt de volgende wijziging voor in het ontwerp-besluit van statenstuk PS/2014/660:

I.

Punt 4 wordt aan het dictum toegevoegd: Dit besluit dient in 2016 geëvalueerd te worden, waarin onderzocht zal worden of er stappen opwaarts gemaakt zijn in het Tredenmodel.

of zoveel eerder als nodig,

Toelichting

Met de voorgestelde wijziging wil de indiener evalueren of de nationale parken, die zoals de naam doet vermoeden van nationale betekenis zijn, hun waarde niet verliezen vanwege het overhevelen van verantwoordelijkheden. De Provincie Overijssel zorgt middels dit amendement voor een toetsingsmoment, waarna de Staten van Overijssel de voortgang kennende opnieuw kunnen oordelen over de decentralisatie van de Nationale Parken.

Aart Karssen

Anneke Beukers

Jeanet Nijhof

D66

PvdA

PVV

Provinciale Staten van Overijssel

Amendement

Artikel 61 RvO voor Provinciale Staten van Overijssel 2011

45-0 aangenomen

Datum
10 september 2014

Agendapunt nr. PS/2014/660

NATUUREDCATIE IN NATIONALE PARKEN

De ondergetekenden stellen de volgende wijziging voor in het ontwerpbesluit van statenstuk PS/2014/660, Transitie Nationale Parken in Overijssel

Aan het dictum het volgende punt toe te voegen:

5
(na amend. A3)

- 4. Een bedrag van 80.000 euro (45.000 voor NP Weerribben-Wieden en 35.000 voor NP Sallandse Heuvelrug) in 2015 ter beschikking te stellen aan het IVN Overijssel voor het basispakket communicatie en educatie.

Toelichting

Met de voorgestelde wijziging willen de indieners de natuureducatie aan kinderen, jongeren, vrijwilligers, inwoners en toeristen in 2015 veilig stellen als opmaat voor de verdere ontwikkeling van de Nationale Parken. Dit bedrag staat los van de toegezegde bijdragen aan de gemeentes Steenwijkerland (200.000 euro NP Weerribben-Wieden) en Hellendoorn, Rijssen-Holten (121.000 euro NP Sallandse Heuvelrug)

Marjan van der Bent
ChristenUnie

Pieter van der Vinne
CDA

Aart Karssen
D66

Jan Slagman
SGP

Henk Veltkamp
VVD

Anneke Beukers
PvdA

Communicatie & educatie in de Overijsselse Nationale Parken

beleef de natuur!

21 augustus 2014

Geachte leden van de Provinciale Staten van Overijssel,

Op 10 september wordt u gevraagd in te stemmen met een voorstel van GS over de beëindiging van de (mede)financiering van de Nationale Parken in Overijssel door de provincie. Met het beëindigen van financiering vervalt ook de ondersteunende- een aanjaagrol die de provincie al die jaren heeft gehad in de Nationale Parken. Beëindiging van de medefinanciering betekent ook het beëindigen van het programma Communicatie en Educatie, één van de belangrijkste taken van een Nationaal Park. IVN draagt sinds het instellen van de Nationale Parken zorg voor de uitvoering van dit programma in 18 van de 20 Nationale Parken in Nederland, zo ook in de beide Nationale Parken in Overijssel. De personele kosten voor de uitvoering van dit programma wordt gedragen door een structurele bijdrage vanuit het Ministerie van EZ. Voor Overijssel betekent dat IVN € 139.000 inzet voor Nationaal Park Weerribben-Wieden en Nationaal Park De Sallandse Heuvelrug. Met een bedrag van respectievelijk € 45.000 en € 35.000 maakte de provincie het mogelijk om het programma Communicatie & Educatie in materiële zin uit te voeren en duizenden kinderen en volwassenen jaarlijks te verbinden met de natuur van deze parels van Overijssel.

Met het wegvallen van deze cofinanciering door de provincie wordt het voor het IVN lastig om het programma communicatie en educatie te continueren op het ambitieniveau dat bij de instelling van de Nationale Parken is afgesproken en vastgelegd in de Beheer- en Inrichtingsplannen.

Wij vragen u daarom de bijdrage aan de succesvolle programma's ook in 2015 te ondersteunen. In bijgaande notitie vindt u de exacte cijfers en resultaten.

Met vriendelijke groet,

Drs. Th.C. Peters
Coördinator IVN Overijssel
Coördinator communicatie en educatie Nationaal Park Weerribben-Wieden.

Notitie gevolgen wegvallen bijdrage communicatie en educatie Overijsselse Nationale Parken

Sinds de instelling van Nationaal Park De Weerribben in 1992 (sinds 2009 Nationaal Park Weerribben-Wieden) en Nationaal Park De Sallandse Heuvelrug in 2004 wordt de (coördinatie en groot deel van de uitvoering van de) communicatie en educatie verzorgd door IVN, Instituut voor Natuureducatie en Duurzaamheid net als in de andere Nationale Parken in Nederland. Belangrijk doel van de communicatieve en educatieve activiteiten is het verbinden van mens met natuur en draagvlak creëren voor alles wat er gebeurt om het gebied te beheren en behouden.

IVN is hiervoor altijd betaald door de Rijksoverheid. Via de bestedingenplannen stellen de Nationale Parken geld ter beschikking om de taken te kunnen uitvoeren. Deze bijdrage valt sinds vier jaar onder de post "juridisch verplichte uitgaven" en betreft € 45.000 voor Weerribben-Wieden en € 35.000 voor De Sallandse Heuvelrug.

De Rijksbijdrage voor beide Nationale Parken in Overijssel samen, dus concreet de personeelskosten, is met ingang van 2014 met 33% gekort van € 207.000 naar € 139.000. Zoals het er nu naar uit ziet zal de bijdrage van het Ministerie van EZ de komende paar jaar op dit peil blijven. In principe is dit te beschouwen als de bijdrage van de Rijksoverheid aan onze Nationale Parken of als cofinanciering die IVN inbrengt.

Op een rijtje situatie 2014

	Weerribben-Wieden	Sallandse Heuvelrug	Totaal
Bijdrage van EZ aan IVN voor communicatie en educatie (personeelskosten)	€ 72.000	€ 67.000	€ 139.000
Bijdrage Provincie via bestedingenplan voor extra educatief personeel (via Natuurmonumenten)	€ 25.000	-	€ 25.000
Bijdrage Provincie via bestedingenplan voor materiaalgeld e.d. voor basispakket communicatie en educatie (zie verderop)	€ 45.000	€ 35.000	€ 80.000

Op 10 september wordt u als Provinciale Staten gevraagd in te stemmen met een voorstel van GS over de beëindiging van de (mede)financiering van de Nationale Parken in Overijssel per 1 januari 2015. Concreet betekent dit voor communicatie en educatie, geen geld meer voor de uitvoering van een groot aantal projecten en zeer korte tijd om deze middelen eventueel via andere wegen te verkrijgen.

Als de provincie de komende 3 jaren wel een, wellicht beperktere, bijdrage blijft leveren dan is IVN in staat om het basispakket op peil te houden en om samen met andere partijen hard te werken aan het realiseren van co-financiering vanuit bedrijven, gemeenten en scholen.

Gevolgen van stopzetten van de bijdrage per 1 januari 2015 samengevat:

- **Geen website** die actueel gehouden wordt
- Geen digitale **nieuwsbrieven** en **digitale boekingen** voor het scholenproject (modules die geld kosten)
- Geen **brochures, flijers en folders** over het Nationaal Park (ieder jaar worden er circa 20.000 meegenomen door bezoekers en toeristen; groot deel van de verspreiding wordt ook door Gastheren gedaan. Geen vlaggen, spandoeken, enz. Geen Rijdende Aanhanger/informatiekar die naar braderieën en markten en evenementen gaat om aandacht te vragen voor het NP.
- **Geen coördinatie, uitvoering, materialen, begeleiding meer bij Scholenprojecten en onderhouden van dit scholennetwerk.** Nu komt 100% van de kinderen van de basisscholen van de Gemeente Steenwijkerland naar het Nationaal Park en doet mee aan een van de speciale programma's. Dit zijn circa 2.000 kinderen per jaar die meedoen alleen al in Steenwijkerland.
- **Geen JeugdNatuurClubs** voor jonge kinderen die maandelijks in het NP komen (circa 90 kinderen waarmee je een duurzame relatie opbouwt, ook met hun ouders, ze blijven vaak jarenlang op de club)
- **Geen JuniorRangers meer;** jongeren in de leeftijd van 12-20 die ook jarenlang elke maand in het NP komen, meehelpen met beheer en onderhoud (bijvoorbeeld restaureren vlonder pad van het Laarzenpad in Kalenberg) en doorstromen als vrijwilliger.
- **Geen cursus** voor bewoners en/of informatie avonden over verschillende actuele onderwerpen.
- **Geen ondersteuning** van de honderden **vrijwilligers** (van Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en de IVN afdelingen). Dit gaat vooral om kwaliteitsbevordering en contactbijeenkomsten.
- Geen **cursus Gastheerschap** en onderhouden **netwerk van Gastheren** (speciaal opgeleide **ondernemers** die zich presenteren als 'Ambassadeur van het Nationaal Park)
- En al die tussendoor onderwerpen die zich zo moeilijk laten vangen onder één noemer (denk aan organiseren bezoeken van bv. collega NP's, Provinciale Staten aan het gebied, politieke partijen die een bezoek brengen, hulp bij werkstukken en spreekbeurten van kinderen, begeleiden maatschappelijke stages, aanleveren teksten en foto's voor tijdschriften, kranten en radio/TV, geen ondersteuning van de charter for sustainable toerism, vraagbaak voor verschillende organisaties en partijen in het gebied, maken van een sponsorboekje, zoeken van sponsors, enz enz)

Bijlage:

Korte samenvatting op hoofdlijnen van projecten, activiteiten en andere werkzaamheden verzorgt door IVN	
Informatievoor- rziening	<p>Om de bewoners, toeristen en overige geïnteresseerden in en rondom het Nationaal Park op de hoogte te houden van de actuele ontwikkelingen in het worden diverse acties genomen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • digitale nieuwsbrieven; 4-6 per jaar. Circa 800 abonnees • huis-aan-huis krant: oplage 22.400 • Dag van het Nationaal park, incl. posters, spotjes, ontwerp receptenflier e.a. • Brochures en flijers; deels herdruk • Maandelijks columns • Bijdrage aan inrichting informatiepunt Perron Drie, station Steenwijk
Internet/social e media	<p>Actueel houden van de website;</p> <ul style="list-style-type: none"> • de site wordt actueel gehouden, nieuwsberichten en verslagen van activiteiten en projecten worden geplaatst, • abonnementskosten website en diverse modules • digitaal boekingsysteem scholenproject • Digitale kaart actueel houden, aanpassen • Facebookpagina's beheren: <ul style="list-style-type: none"> ○ Nationaal Park Weerribben-Wieden ○ Nationaal Park De Sallandse Heuvelrug ○ JuniorRangers ○ JeugdNatuurClub De Wieden en JeugdNatuurClub De Weerribben • Twitter-accounts beheren • Kwalitatief goede foto's maken/aanschaffen
Scholing en ondersteuning vrijwilligers	<p>Ten behoeve van de bij- en nascholing en de onderlinge contacten van de 'Groene Voorlichters' (IVN-natuurgidsen en andere excursieleiders van Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten) worden diverse activiteiten georganiseerd:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ tenminste twee <u>contactbijeenkomsten + thema/scholingsbijeenkomsten</u> per Nationaal Park ○ Syllabus boordevol actuele ontwikkelingen van en in het Nationaal Park ○ Vaarbewijs cursus jonge schippers, scholing veldhulpverlening
Educatieve activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> • Nationaal Park basisscholenprojecten. Alle basisscholen in de gemeente Steenwijkerland en een groot deel van de basisscholen uit Nijverdal en Holten doen mee aan tenminste één van de deelprogramma's. Ook steeds meer scholen van buiten de gemeente weten het nationaal park te vinden. Tenminste 3000 basisschoolkinderen doen mee met een van de programma's <ul style="list-style-type: none"> ○ Onderhoud, evaluatie en vernieuwing van de programma's voor groep 1 t/m 8, ○ Contacten met de scholen vooraf, tijdens en na de uitvoering van de programma's ○ digitaal boekingsysteem actueel houden en onderhouden ○ Deelname aan landelijk project: Woordvoerders voor natuur. • De <u>Jeugdnatuurclubs</u> voor kinderen van 7 t/m 12, buitenschoolse activiteit, zijn vanaf het begin af aan een groot succes gebleken. Ruim 100 kinderen in de leeftijd van 7 t/m 12 jaar komen maandelijks naar het nationaal park. Zij zijn lid van de club en er ontstaat hiermee een duurzame relatie. • De <u>JuniorRangers</u> voor jongeren van 12 t/m 18 jaar, buitenschoolse activiteit. Via deze groeiende groep wordt (een deel) van de moeilijk bereikbare doelgroep jongeren/voortgezet onderwijs bereikt. Dit is tevens een manier om te investeren in nieuwe jonge vrijwilligers. De jongeren vullen een deel van hun <u>maatschappelijke stages</u> in door participatie aan de activiteiten van de JuniorRangers
communicatie middelen	<p>Diverse communicatiemiddelen;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vlaggen en banieren • Winkelwagenmuntjes, Ansichtkaarten • Zichtbare bijdrage aan uitingen op bijvoorbeeld fair, (duurzaamheids)beurs, maar ook in de plaatselijke bouwmarkten. • <u>De Rijdende Informatie Aanhangers</u> zijn ontwikkeld en ingezet op verschillende activiteiten en op strategische plaatsen (markten, fietstochten, wandel vierdaagse, dag van het Nationaal Park, e.d.).

Gastheerschap	<p>De cursus Gastheerschap en het Gastherennetwerk is een succesvol project van IVN die in (bijna) alle Nationale Parken wordt gegeven. In Nationaal Park Weerribben-Wieden zijn al 6 cursussen gegeven, ruim 140 ondernemers opgeleid. Op de Sallandse Heuvelrug zijn een dertigtal ondernemers opgeleid en actief als Gastheer van het gebied.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cursus van 5 bijeenkomsten (1 velddag) • Twee contactbijeenkomsten per jaar • Speciale service voor Gastheren (brochures, materialen, vermelding op websites e.d.).
Coördinatie-taken	<p>Zeer uiteenlopende taken waaronder: afstemmingsoverleg met diverse stakeholders over o.a. bovenstaande en nieuwe projecten, Marketingraad, aanvragen extra subsidies, advies Stichting Sámen, agenda overleg Overlegorgaan, contacten met Europarc, overleg over bebording, huisstijl bewaken, enz. enz.</p>